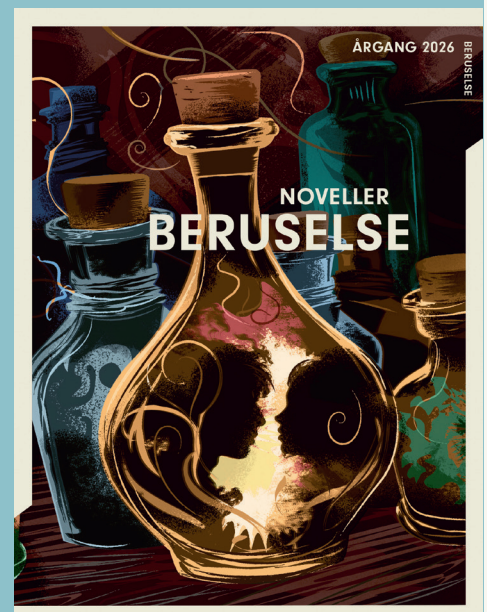

ÅRGANG 2026

UNDERVISNINGSMATERIALE

af Trine May

gads forlag

INDHOLD

s. 3	INTRO
s. 7	FØR DU LÆSER
s. 8	MENS DU LÆSER <i>JERN</i>
s. 13	MENS DU LÆSER <i>GUL FRONT</i>
s. 16	MENS DU LÆSER <i>LEVEL UP</i>
s. 21	MENS DU LÆSER <i>HUNDE GØER, FØR DE BIDER</i>
s. 25	EFTERTANKER
s. 27	MENS DU LÆSER NOVELLERNE <i>BERUSELSE</i>
s. 32	TIL LÆREREN

Undervisningsmaterialet er udarbejdet af Trine May. Du kan finde mere udfoldede versioner af alle forløbene på www.mayeriet.dk. Her indgår flere samtaleoplæg og kreative aktiviteter – og med højere grad af stilladsering.

INTRO

Her skal du læse og arbejde med en kortroman og en novellesamling. I arbejder først med en kortroman og senere med novellerne. Derfor handler det nu om kortromaner.

Sædvanligvis opdeler vi skrevne fortællinger i noveller og romaner. Og som du sikkert ved, er noveller korte fortællinger med få personer og én begivenhed, mens romaner er lange fortællinger med flere personer og handlingsspor.

En kortroman befinder sig genremæssigt *mellem* en novelle og en roman; den er længere end en novelle og kortere end en roman. Men det er ikke kun antallet af sider, der definerer kortromanen som genre. Den har også nogle *indre* kendetegn:

I en kortroman er der ikke brugt plads på lange udredninger og præsentationer af steder og personer, som vi kender det fra mere traditionelle romaner. Forfatteren har skåret ind til benet og fortæller dig kun det mest nødvendige.

Så frem for at forklare dig en masse; fx om hvem og hvordan personerne er, giver forfatteren dig *hints* om dem. Forfatteren lægger *spor* ind i sin tekst, og så er det op til dig som læser at opfange sporene – og ud fra dem selv udrede sammenhængen.

Med andre ord: En kortroman har masser af *tomme pladser* og kræver derfor, at du *læser mellem linjerne*.

Selv om en kortroman er ... ja, en kort roman, kan der alligevel være mange personer, flere handlingsspor og temaer i spil – præcis som vi kender det fra traditionelle romaner.

På de næste sider får du en præsentation af de fire kortromaner.

FIRE KORTROMANER

JERN af Jonas Kleinschmidt

Jern handler om Elias, der ved fortællingens begyndelse skal starte i 9. klasse på en ny skole. Han er nervøs for at møde sin nye klasse, men det viser sig, at han ikke er den eneste, der skal begynde i klassen – det skal pigen Isabel også. Hun skiller sig på alle måder ud fra andre piger, han kender.

Han klarer første skoledag overraskende godt og får hurtigt venner i drengegruppen. De træner sammen hver aften i det lokale fitnesscenter og har det sjovt. Isabel sidder mest for sig selv, men hun og Elias får et særligt forhold til hinanden. Når de er sammen, kan Elias være sig helt selv og behøver ikke spille med på drengenes spil. Men kan han både være en del af drengegruppen og samtidig være ven med klassens mærkelige pige?

CITAT FRA ROMANEN:

Da jeg nærmer mig stationen, kan jeg først ikke få øje på hende. Jeg tjekker uret på min telefon. Det var da halv otte, vi aftalte? Jeg ser rundt. Folk er på vej på arbejde. En dame går tur med sin hund. En lastbil er ved at læsse varer af. Så er der nogen, der prikker mig på skulderen. Jeg vender mig om, og der står hun. Hendes øjne stråler. Nej, det er hele ansigtet, der stråler. Et vanvittigt lys, der tager pusten fra mig. De små strithår på hendes isse glitrer i solen. Jeg kan ikke sige noget, jeg står bare der og kigger på hende.

“Hva’ så,” siger hun. “Har katten taget din tunge?” (s. 41)

GUL FRONT af Annie Bahnson

Gul front er fortællingen om Ida, som er medlem af venindegruppen *The Fashion Four*. Hver morgen logger de fire piger sig ind i deres fælles digitale forum, og foran computerskærmen lægges der makeup, glattes hår og vælges tøj, inden pigerne er klar til at indtage klasselokalet. Men en dag dukker en ny pige op i klassen, iført blomstrede trompetbukser og en slidt, ternet herreskjorte og mellem fem og ti ringe i hvert øre. Hun har buzzcut og tyrering i næsen. Vibe hedder hun, og umiddelbart ser hun ud til at være langt væk fra *The Fashion Four*, men hendes ryg er rank og smilet stort. Spørgsmålet er, hvad det kan betyde for klassens gruppedynamik, at hun træder ind ad døren.

CITAT FRA ROMANEN:

Men Vibe smiler bare, mens hun helt roligt fortæller, at hun kommer fra Århus, boede i en superfed lejlighed med sin mor tre skridt fra domkirken, at hendes mor midlertidigt har fået job i New York, og at hun derfor skal bo hos sin far imens. Han er flyttet herved, hvor man får smidt et slot i nakken for det samme, som et cykelskur koster i Århus.

“Og han kræver sgu lidt plads, min far”. Hun basker med armene og fniser.

Og lige dér får vi øjenkontakt. Hendes øjne er lysende turkisgrønne som havet på min startskærm i morges, og jeg smiler. Norma sender mig et blik. (s. 20)

LEVEL UP af Michala Elk

Level up handler om Johan, der er udsat for massiv mobning i sin klasse. Sådan har det ikke altid været, men siden Vilmer startede i klassen, har han orkestreret mobningen mod Johan, og alle i klassen gør, som Vilmer siger. Som mobbeoffer har Johan søgt tilflugt i computerspil, og en dag dukker et nyt spil op på hans skærm, *Spillet*. Han downloader det og opretter karakterer, som han navngiver efter eleverne i sin klasse. Fx får den grufulde tyran navnet Vilmer. Johan klarer sig godt i spillet og rykker hurtigt op på næste level. Og fra den dag begynder der også at ske ændringer i hans virkelige liv.

CITAT FRA ROMANEN:

Et slag mod min albue, jeg taber telefonen. Den lander på gulvet. Jeg kaster mig ned på alle fire, men den er allerede væk, skøjter rundt fra fod til fod, og jeg kravler efter den, mens *latteren brager tordenagtigt over mig. Og selv om jeg godt kan se det udefra, kan jeg ikke stoppe. Jeg er et fucking dyr mellem deres fødder. En rotte i en lukket labyrinth.*

Cirklen af fødder bryder op, da en lærer går forbi. Telefonens skærm er flækket på tværs. Videoen kører stadig, geværets munding peger mod mig, et endeløst hul.

Jeg forestiller mig det hårde, sorte skæfte mellem mine hænder. Kolben mod skulderen. Fingeren på aftrækkeren. Blodstænkene i Vilmers grimme fjæs.

“Er den gået i stykker?”

En lang, brun fletning lander foran mig. Med små hår strittende ud overalt, de gløder i lyset fra vinduet, da hun knæler ved min side. Hendes fingre er lange med tynde sølvringe på. De lukker sig om telefonen.

“Her,” siger Karla. “Du kan sætte tape på, indtil du får den repareret.” (s. 16-17)

HUNDE GØER, FØR DE BIDER af Sophie Soud

Hunde gøer, før de bider fortæller historien om Uma, der skal på den årlige familietur i bedstefarens sommerhus. Med på turen er også hendes mor, fætter, kusine, onkel og tante – og selvfølgelig bedstefaren. Men vejret er dårligt, og det samme er områdets wi-fi-signal. Og hvad skal man så lave? I udkanten af sommerhusområdet er ræveskoven, og rygter siger, at en eneboer, kaldet *hestehalemanden*, lever i skoven. En dag begiver Uma og hendes fætter sig ind i skoven for at finde ham. Det skulle de aldrig have gjort.

CITAT FRA ROMANEN:

Kimmi fægtede med grenen som en machete foran os. Vi var nået længere ind i skoven. Forbi T-krydset med bunken af fældede træer og hen til bækken.

Jeg havde aldrig været længere end der.

“Men bor han virkelig herude? Er det ikke bare noget, bedstefar siger?” spurgte (håbede) jeg.

Kimmi strøg en hånd igennem sine krøller. “Nej, jeg hørte selv den gamle tale med Fisker-Lars om det over stakittet. Og Fisker-Lars kender skovfogeden. De er allesammen pissesure, fordi politiet ikke vil fjerne ham.”

“Shyy!” Jeg greb ud efter Kimmi og fik fat i hans arm. Jeg lagde en finger for munden og spærrede øjnene op. En fugl flaksede med vingerne og forsvandt skræppende op under trækroneerne. (s. 30-31)

HVORDAN SKAL VI ARBEJDE?

Mens du læser den bog, du skal arbejde med, er du tilknyttet en læsegruppe. I er fire elever i gruppen, og det er din lærer, der sammensætter klassens grupper.

Når man begynder på en ny bog, skal man lige ind i dens univers og få styr på, hvem den handler om, hvor den foregår, og hvad der er på spil. Vi kalder det at *få hul på historien*. Derfor læser I de første sider op i gruppen og taler om bogens univers.

Herefter læser du bogen på egen hånd, men du gør et par ophold undervejs, hvor I mødes i læsegruppen og sætter ord på det, I har læst.

DIN LÆSEGRUPPE

Når I skal drøfte noget i gruppen, er der altid fire punkter med spørgsmål. Her er I på skift ordstyrer for ét punkt.

Ordstyreren læser et spørgsmål op, kommer med et bud på svar, hvorefter de andre fra gruppen byder ind med deres tanker. Måske har de opfattet det på andre måder.

Herefter læser næste elev i gruppen næste punkt med spørgsmål op, kommer med et bud på svar, hvorefter de andre byder ind, og sådan fortsætter I. På den måde kommer I alle til orde og får sagt, hvad I tænker om teksten.

AKTIVITETER

Udover samtaleoplæg er der også enkelte aktiviteter, du skal arbejde med, når du gør ophold. Måske skal du skrive en tekst, måske skal du lytte til musik, måske skal du samle citater eller lave et billede, men uanset hvad, er aktiviteterne udtryk for din forståelse af bogen.

Nogle af aktiviteterne udfører I sammen i gruppen, andre gange splitter I gruppen op i to makkerpar, der arbejder sammen – og indimellem arbejder du alene.

Når du har læst hele bogen, skal du se den som en helhed og overveje, hvilke tanker den har sat i gang hos dig, og du skal udtrykke dig om dens personer, sprog og temaer i både samtaler og aktiviteter.

Herefter skal du og din gruppe præsentere bogen for klassen og lytte til, hvilke bøger de andre grupper har læst. Måske får du lyst til at læse dem på egen hånd.

Til allersidst kan I sammen i klassen lave en udstilling om de fire kortromaner og novellesamlingen.

Og NU skal vi i gang!

FØR DU LÆSER

Fem bøger – ét tema

De fire kortromaner og novellesamlingen er skrevet af forskellige forfattere. Fælles for alle fem bøger er, at de er skrevet med udgangspunkt i temaet *BERUSELSE*.

TÆNKESKRIVNING

Skriv i fem minutter om, hvad du tænker om ordet *beruselse*. Notér, hvad der falder dig ind. Du behøver ikke tænke over stavning og tegnsætning, for ingen andre skal se din tekst. Det vigtigste er, at du får noteret dine tanker. Har du svært ved at komme i gang, er her nogle ideer:

- Du kan prøve at definere ordet – måske kan man føle sig *beruset* på flere måder?
- Hvordan har man det, når man føler sig *beruset*?
- Hvilke problemer kan der opstå i forbindelse med *beruselse*?
- Hvilke positive sider er der ved at føle sig *beruset*?

Læs bagefter din tekst, og understreg dine vigtigste pointer. Del herefter jeres tanker om ordet *beruselse* i gruppen.

Vælg bagefter en i gruppen, der fremlægger jeres hovedpunkter for klassen – og lyt til, hvad de andre grupper har tænkt.

Bogens omslag

Gå sammen med en makker fra din læsegruppe. Se på bogens forsidebillede, tænk over titlen, læs bagsideteksten, og tal om, hvilke forventninger I har til bogen. Kom ind på:

handling tematik persongalleri sammenhæng med ordet *beruselse*

Udveksl bagefter jeres forventninger til bogen med det andet makkerpar i gruppen.

På de følgende sider er forløbene til bøgerne. Find forløbet til den bog, du skal læse.

MENS DU LÆSER JERN

Få hul på historien

Læs side 5-7 op i gruppen, og tal bagefter om spørgsmålene her:

- Hvad er dit indtryk af fortælleren?
- Hvad er dit indtryk af hans mor?
- Hvordan er deres forhold til hinanden?
- Hvorfor skal fortælleren mon skifte skole?

Overskrift og personark

Find i fællesskab på en overskrift til kapitel 1. En kapitloverskrift er en slags titel på kapitlet, som sammenfatter kapitlet helt kort – måske bare i et enkelt ord eller to. Prøv at koncentrere overskriften om de følelser eller stemninger, der kommer til udtryk i kapitlet, frem for handlingen. Skriv jeres overskrift i den øverste boks på side 11.

På side 12 finder du et personark. Skriv, på baggrund af jeres gruppesamtale, om fortælleren, som viser sig at hedde Elias. Skriv *Elias* i kolonnen under *Navn*, og skriv herudfor, hvad teksten fortæller om ham – og hvad du udleder om ham. Fyld ikke felterne helt op nu, for der skal være plads til flere ord, efterhånden som du lærer ham bedre at kende.

Læs nu romanen på egen hånd, men gør ophold efter side 39 og side 73. Udtænk efter hvert kapitel en god overskrift, der passer til kapitlet. Det *kan* være om kapitlets handling, men også gerne om de følelser eller stemninger, der er i spil. Skriv dine overskrifter i skemaet på side 11, efterhånden som du læser dig igennem bogen.

Tag løbende noter i personarket om Elias – og også om Isabel, som vi møder. Skriv *Isabel* i kolonnen under Elias. Skriv både, hvad du får fra teksten om dem, og hvad du selv tænker om dem. Hvis du synes, det er irriterende at skulle afbryde din læsning for at notere, kan du gøre det efter hvert kapitel.

Efter side 39

Udveksl jeres tanker om Elias og Isabel i læsegruppen. Tag udgangspunkt i jeres noter fra personarket. Tal bagefter om spørgsmålene her. Måske har I allerede været inde på nogle af dem:

- Hvordan har Elias det på vej til skole den første dag? Hvorfor har han det sådan?
 - Hvad hører vi om hans baggrund for at starte på en ny skole?
- Hvad er dit første indtryk af Isabel? Kom både ind på hendes ydre og indre.
 - Hvad er hendes baggrund for at starte på en ny skole?
- Hvordan er de to forskellige? Og hvad har de til fælles?
- Hvad kan du sige om Oscar og Valdemar – og deres modtagelse af Elias?

Musik

Musik betyder meget for både Elias og Isabel. Elias tænker ligefrem, at *musik føles som en superkraft* (s. 9). Lyt til de to musiknumre: *8 Mile* med Eminem, som Elias lytter til, og *The Love Club* med Lorde, som Isabel lytter til. Tal bagefter om:

- Hvordan hjælper Eminems musik Elias?
- Og hvordan hjælper Lordes musik Isabel?
- Hvorfor tror du, at lige *de* numre er vigtige for dem?
- Hvad betyder musik for dig? Har du et nummer, der betyder noget særligt for dig? Hvilket? Og hvad betyder det for dig?

Mig og musik

Skriv en kort tekst om, hvad det særlige musiknummer betyder for dig. Kom ind på, hvad det giver dig at lytte til nummeret, og hvilken stemning det sætter dig i.

Hvis du ikke har et forhold til musik, kan du skrive om andet, som kan føles som en superkraft for dig – træning, ridning, gaming, naturen eller andet.

Efter side 73

Udveksl jeres tanker om Elias og Isabel. Tag igen afsæt i jeres noter i personarket.

Tal bagefter i gruppen om:

- Hvorfor er drengene så optaget af at træne? Hvad giver det dem – udover muskler?
- Det lykkes hurtigt for Elias at få venner i den nye klasse. Hvorfor lykkes det ikke for Isabel, tror du? Og hvorfor trivedes hun mon på efterskolen?
- Elias vælger at tage til fest med sine nye venner og aflyse sin aftale med Isabel med en undskyldning om, at han er syg. Er det okay? Hvorfor – eller hvorfor ikke?
- Hvad ville du gøre, hvis du var ham?
- Sammenlign Isabels dag i Kongens Have med Elias' fest hos Johanne. Hvordan er de to arrangementer forskellige? Kom ind på, hvad de laver, hvordan stemningen er, og hvordan de har det. Hvilket arrangement af de to ville du helst selv deltage i? Hvorfor?

Sigma males

Isabel betegner drengene i klassen som *sigma males*. Gå sammen i makkerpar, og find ud af, hvad udtrykket betyder. Tal bagefter om:

- Har Isabel ret i, at drengene i klassen er *sigma males*? Hvordan?
- Og hvad med pigerne i klassen? Hvordan vil du betegne dem?
Opfind et nyt ord, der kan betegne dem og deres adfærd.

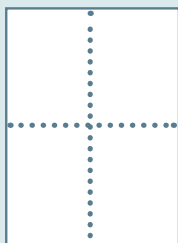
Skriv bagefter et leksikalt opslag om henholdsvis *sigma males* og jeres selvopfundne ord om pigerne. Definer først ordet, og giv bagefter eksempler på adfærd, de to typer kunne have.

EFTER DU HAR LÆST JERN

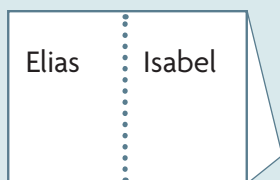
Udveksl jeres tanker om Elias og Isabel, og tag igen afsæt i personarket. Kom ind på, hvordan de hver især har udviklet sig gennem fortællingens forløb.

Personkarakteristik

Tag et A4-karton, og fold det to gange sådan her:

Luk øverste halvdel ned, klip langs den lodrette foldelinje, og skriv Elias som overskrift til venstre for foldelinjen. Tegn ham i feltet. Gør tilsvarende med Isabel til højre for foldelinjen.

Åbn flappen til venstre, og skriv om Elias inde bagved. Skriv ud fra overskrifterne *Udfordringer*, *Styrker*, *Værdier*, *Forhold til andre* (familie, venner) og *Udvikling*. Gør det samme med Isabel bag flappen til højre. Fold din bog sammen, og lav en forside.

Et digt

Find side 11 med dine 18 kapiteloverskrifter. Læs dem i sammenhæng, og skriv dem som et digt på et kartonkort i A5. Måske skal du ændre enkelte ord her og der, for at digtet lyder godt. Find selv på en titel til dit digt. Læs jeres digte op i gruppen, og tal om, hvorvidt de viser Elias' udvikling.

Temaer

Fortællingen har flere temaer i spil, fx teenageliv, venskab, familieliv og angst. Tag en runde i gruppen, hvor I på skift fortæller om, hvordan et af temaerne kommer til udtryk. Tal bagefter om:

- Hvad er et godt venskab?
Det er lettere bare at spille med, tænker Elias på side 77. Hvad mener han? Har han ret?
- Hvad er et godt familieliv?
Hvorfor er det vigtigt at have et godt familieliv? Hvad kan man bruge sin familie til?

Valgfri opgave

Vælg en af de to opgaver, *Videreskrivning* eller *Mig og musikken*.

Videreskrivning

Skriv videre på historien. Hvad sker der mon?

Mig og musikken

Genlæs teksten, du skrev, om dit forhold til et musiknummer, og lav en lydoptagelse, hvor du fortæller, hvad nummeret betyder for dig, mens det spiller i baggrunden.

Gå nu til side 25: *Eftertanker* og arbejd med aktiviteterne.

Kapitel 1

Kapitel 2

Kapitel 3

Kapitel 4

Kapitel 5

Kapitel 6

Kapitel 7

Kapitel 8

Kapitel 9

Kapitel 10

Kapitel 11

Kapitel 12

Kapitel 13

Kapitel 14

Kapitel 15

Kapitel 16

Kapitel 17

Kapitel 18

Personark

Navn	Teksten fortæller	Jeg tænker

MENS DU LÆSER GUL FRONT

Få hul på historien

Læs side 5-11 op i gruppen, og tal om spørgsmålene her:

- Vi møder fire piger i den første scene: Lucca, Agnes, Norma og Ida, som er fortæller. Hvad er dit indtryk af dem?
- Hvordan vil du karakterisere deres samvær og aktiviteter online?
- Hvad anser de for vigtigt i livet?
- Hvordan skiller fortælleren Ida sig ud fra de tre andre?

På side 12 finder du et personark. Skriv *Ida* i feltet lige under 'Navn', og skriv, på baggrund af jeres gruppesamtale, hvad teksten fortæller om hende – og hvad du udleder om hende. Fyld ikke felterne helt op nu, for der skal være plads til flere ord, efterhånden som du lærer hende bedre at kende.

Læs nu romanen på egen hånd, men gør ophold efter side 43 og side 74. Find dit personark, og skriv *Vibe* i det nederste felt under 'Navn'. Tag noter om Ida og Vibe, mens du læser. Skriv både, hvad du får fra teksten om dem, og hvad du selv tænker om dem. Hvis du synes, det er irriterende at skulle afbryde din læsning for at notere, kan du gøre det efter hvert kapitel.

Sæt en post it-seddel ind i bogen på de linjer, hvor du synes, sproget er særligt godt. Måske er der en form for billedsprog, måske er der en sjov replik eller andet bemærkelsesværdigt.

Efter side 43

Udveksl jeres tanker om Ida og Vibe i læsegruppen. Tag udgangspunkt i jeres noter fra personarket. Tal bagefter om spørgsmålene her:

- Hvad kan du sige om Idas baggrund?
- Hvad kan du sige om Vibe? Hvordan skiller hun sig ud fra pigerne i *The Fashion Four*? Kom ind på både ydre og indre faktorer.
- Hvorfor tror du, Ida er så fascineret af Vibe? Kan *du* lide hende? Hvorfor eller hvorfor ikke?
- Hvordan vil du beskrive Vibes hjem? Hvad lægges der vægt på her, tror du?
 - Hvad synes du om det?

Gode citater

Læs på skift et af de citater op i gruppen, hvor I har indsat post it-sedler. Fortæl efter hver oplæsning, hvorfor I har valgt netop dét citat – og hvordan sproget er lige her.

Lad sedlerne blive siddende på tekststederne i bogen – og sæt flere sedler ind på nye gode steder, mens du læser videre i bogen.

Efter side 74

Udveksl jeres tanker om Ida og Vibe i læsegruppen. Tag udgangspunkt i jeres noter fra personarket. Tal bagefter om spørgsmålene her.

- Hvorfor gør Ida alt, hvad hun kan, for at de andre piger fra *The Fashion Four* ikke ser, at Vibe og Fabian kysser?
- Hvad synes du om Fabians adfærd?
- *I min verden har man altid selv et ansvar for sine handlinger. Og hvis man ikke kan styre sig, når man drikker, så har man selv ansvaret for at lade være med at drikke*, siger Vibe på side 68-69. Hvad siger du til hendes replik?
- *Kan du overhovedet se dig selv i spejlet uden makeup?* spørger Vibe på side 71, da hun og Ida har et skænderi. Hvad mener hun?

Citatmosaik

Lav hver især en citatmosaik med citater fra romanen. Tag et A4-ark, og inddel det i felter. Felterne kan være bobler, bølger, firkanter eller andet. Skriv dine valgte citater ind i felterne med en sort pen, og farv felterne over din skrift med farveblyanter i farver, der passer til citaterne.

Læs bagefter jeres citater op i gruppen på skift, og tal om, hvilke sproglige virkemidler der gøres brug af i de forskellige citater. Tal bagefter overordnet om, hvad I synes, der kendetegner romanens sprog.

EFTER DU HAR LÆST GUL FRONT

Udveksl jeres tanker om Ida og Vibe, og tag igen afsæt i dine ord på personarket.

Personkarakteristik

Lav et dobbeltportræt af Ida og Vibe. Tag et A4-ark, og fold det på midten. Åbn arket igen, og lav et portræt af Ida til venstre for foldelinjen – og Vibe til højre. Du kan tegne eller klippe ud til en collage. Skriv pigernes navne over portrætterne, og skriv bagefter ord om de to piger rundt på jeres portrætter. Jeres ord kan handle om:

- pigernes adfærd
- hvilke værdier de anser for vigtige
- deres familiemæssige baggrund
- deres styrker
- deres svagheder
- deres fremtidsdrømme

Det hele fremgår ikke direkte af teksten, så du må sætte ord på dine forestillinger om de to. Fremvis bagefter jeres dobbeltportrætter i gruppen, og tal om, hvorfor I har valgt de ord, I har.

Mottoer

Et motto er en kort og præcis sætning, der sammenfatter en persons eller en gruppes grundlæggende værdier – altså hvad personen/gruppen anser for vigtigt i livet. Et motto er tit formuleret i bydeform.

Formuler i makkerpar et motto for *The Fashion Four* og et andet for *Gul front*. Skriv jeres Fashion Four-motto på et lyserødt kartonkort i A5 – og Gul fronts motto på et gult. Vis jeres kort for hinanden i gruppen, og tal om, hvilket af mottoerne I helst vil leve efter.

Tal bagefter i gruppen om:

- Hvem vil du helst være venner med blandt bogens persongalleri? Hvorfor?
- I skolen arbejder klassen med et forløb om Rom. *Colosseum blev brugt til forskellige former for underholdning. Både teater, henrettelser og gladiator kampe*, læser eleverne på side 79. Kan der ligge en symbolik her? Hvordan kan den i så fald tolkes?
- Hvilket liv tror du, Ida, Vibe og Norma hver især har om 20 år? Hvor bor de? Hvordan bor de? Hvilket arbejde har de? Og har de mon fået familie?
- Hvad tror du, forfatter Annie Bahnson vil fortælle sine læsere med bogen?

Temaer

Her er fire linjer med et udsagn i hver sin ende. Sæt x på linjerne mellem udsagnene, der hvor du befinder dig. Lad bagefter jeres linjer være afsæt om en samtale om nogle bogens temaer: Kropsopfattelser, venskaber, gruppedynamik.

Jeg oplever et pres
i min dagligdag for at
skulle se godt ud.

Udseende er totalt lige-
gyldigt for mig – det er
andre værdier, der tæller.

Man er undskyldt for sin
adfærd, hvis man var fuld
i 'gerningsøjeblikket'.

Man skal altid stå
til ansvar for sine
handling.

Det er vigtigt for mig
at være en del af en
vennegruppe.

Venner betyder ikke det
store for mig. Jeg har det
fint i mit eget selskab.

Sociale medier betyder
meget i min hverdag og
for min selvopfattelse.

Jeg orker ikke sociale
medier længere.

Tal i gruppen om, hvordan *beruselse* kommer til udtryk i fortællingen.
Gå nu til side 25, *Eftertanker*, og arbejd med aktiviteterne.

MENS DU LÆSER LEVEL UP

Få hul på historien

Læs side 5-13 op i gruppen, og tal om spørgsmålene her:

- Hvad er dit indtryk af fortælleren Johan? Og hans familie?
- Og Vilmer? Hvad tænker du om ham?
- Johan bruger meget tid på spil. Hvad får han ud af det, tror du?
- Han er udsat for massiv mobning. Hvordan påvirker det ham og hans hverdag?
 - Hvorfor mobber man overhovedet?

På side 12 finder du et personark. Skriv *Johan* i feltet lige under 'Navn' og *Vilmer* i feltet nederunder. Skriv, på baggrund af jeres gruppesamtale, om de to drenge i felterne ud for deres navne. Skriv, hvad teksten fortæller om dem – og hvad du udleder om dem. Fyld ikke felterne helt op nu, for der skal være plads til flere ord, efterhånden som du lærer dem bedre at kende.

Læs nu romanen på egen hånd, men gør ophold efter side 47 og side 66. Tag noter i personarket, mens du læser.

Som du sikkert har opdaget, er bogen ikke inddelt i kapitler, men i levels. Vælg ét citat fra hvert level i bogen. Citatet skal vise, hvordan Johan har det på de forskellige levels. Skriv citaterne herunder:

Level 1: _____

Level 2: _____

Level 3: _____

Level 4: _____

Level 5: _____

Level 6: _____

Level 7: _____

Level 8: _____

Efter side 47

Udveksl jeres tanker om personerne, og brug jeres noter fra personarket som støtte. Tal bagefter om spørgsmålene her. Måske har I allerede været inde på nogle af dem:

- Johan ser skoledagen som en bane, der skal gennemføres med modstandere, farlige områder og strategier, man kan benytte sig af. Forklar sammenligningen.
- Har han ret i, at en skoledag har modstandere, farlige områder og strategier? Hvordan?
- Johan ser videoer med en fyr fra USA. Hvem er mon han? Og hvad tænker du om ham?
- I bogens handling bevæger vi os i to spor – i et computerspil og i den virkelige verden.
- Forklar sammenhængen mellem de to spor i fortællingen.
- Er gaming en form for virkelighedsflugt, eller kan det ses som et fællesskab, der kan være lige så stærkt som fællesskaber i virkelighedens verden? Kan gaming ligefrem give én kompetencer, man kan bruge i den virkelige verden? Hvilke? Og hvordan?

Læs jeres valgte citater op, og tal i gruppen om, hvordan Johan efterhånden *level'er* sig op i den virkelige verden i takt med, at han gør det i *Spillet*.

Den virtuelle og den virkelige verden

Her skal du skabe dig selv som en karakter i et computerspil. Udfyld skemaet på næste side med det, der kendetegner dig (din avatar), når du er i spillet – og i virkelighedens verden.

	I dit spil	I din virkelige verden
Navn:		
Rolle: (hvad er din funktion?)		
Outfit:		
Skills: (hvilke styrker har du?)		
Loot: (udtryk for belønninger, man kan få i spil, hvis man klarer sig godt, fx våben, skins, guld, ekstra liv el. andet.)		
XP: (hvad kan give dig ekstra points?)		
Debuffs: (hvad kan svække dig – gøre, at du mister points? Og hvordan bliver du svækket?)		

Tag et A5-kartonark, og tegn din avatar. Skriv navnet på din avatar øverst.

Et fælles univers

Fremvis jeres avatarer i gruppen, og tal om, hvilket univers I kunne være avatarer i, og hvordan I sammen kunne danne en guild – altså et fællesskab, hvor I samarbejder og bekæmper fjender og andre udfordringer i et spil.

Tal bagefter om, at man kan *level'e* sig op i et computerspil – og også i en skoleklasse.

- Hvad skal der til for, at man kan gøre det i en skoleklasse?
- I et computerspil kan man hurtigere *level'e* sig op, hvis man spiller sammen med andre, fx i en guild. Gør det samme sig gældende i en skoleklasse? Hvordan?

Efter side 66

Udveksl jeres tanker om personerne, og brug jeres noter fra personarket som støtte. Tal bagefter om spørgsmålene her. Måske har I allerede været inde på nogle af dem:

- Hvordan vil du karakterisere Johans adfærd over for sine familiemedlemmer?
- Hvad tænker du om den måde at opføre sig på?
- På level 6 er magtbalancen i klassen lige ved at tippe til Vilmers fordel på vejen hjem i toget. Hvad synes du om det, Johan siger og gør for at få magten tilbage?
- På level 7 får vi den store *boss fight* mellem Johan og Vilmer. Hvem har vundet?
- Hvem holder du med af de to? Hvorfor?

EFTER DU HAR LÆST LEVEL UP

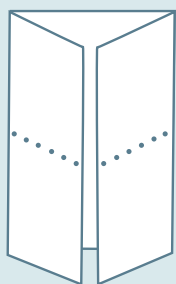
Udveksl jeres tanker om Johan og Vilmar, og tag igen afsæt i dine ord på personarket.

Tal bagefter om:

- Hvordan forstår du slutningen?
- Hvad er det for en nyhed, forældrene ser i TV? Hvad er der sket?
- Hvilken sammenhæng har den hændelse med det, der ellers er sket i fortællingen?
- Hvad sker der mon nu?

Personkarakteristik

Her skal du lave en personkarakteristik af Johan. Brug dine noter på personarket, og gør sådan her:

Tag et liggende A4-ark, og fold enderne ind mod hinanden, så det ligner et skab med to låger. Klip i midten af hver låge ind til foldelinjen, så dit skab nu har fire låger.

Skriv de fire overskrifter *Facts*, *Indre liv*, *Ydre liv* og *Forhold til andre* uden på hver sin låge, og skriv om Johan inde bag lågerne. På bagsiden af lågen *Facts* kan du skrive navn, alder, familie, bolig osv. På bagsiden af lågen *Indre liv* kan du skrive om hans tanker og følelser – hvordan han har det. Bag lågen *Ydre liv* kan du komme ind på, hvordan han ser ud, går klædt, hans attitude og handlinger, og bag lågen *Forhold til andre* skriver du, hvordan hans forhold til andre er og udvikler sig, fx til hans klassekammerater og til hans familie.

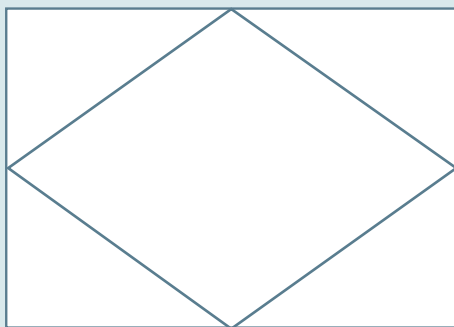
Midterfeltet mellem de fire åbne låger skal du bruge i næste aktivitet.

Komposition – og udvikling

Som du ved, er fortællingen ikke inddelt i kapitler, men er bygget op af otte levels. Find dine citater på side 16 og 17. Tilsammen viser de, hvordan han udvikler sig gennem fortællingen. Skriv de otte citater ind i *levels*, som du tegner på midterfeltet i din åbne foldebog. Du kan selv vælge designet, fx kan du lave det som trapper, som felter el. andet. Placer Level 1 nederst, og vis hans udvikling ved at bygge de syv andre levels ovenpå.

Temaer

Her skal I tale i gruppen om, hvad fortællingen egentlig drejer sig om – hvilke problemer den belyser. Læg et A3-ark midt på bordet mellem jer. Tegn linjer på arket sådan her:

Skriv hver især i det hjørne af arket, der peger ud mod jer, hvilke problemer I synes romanen tager op, og hvordan de kommer til udtryk. Skriv i fem minutter.

Præsenter bagefter jeres bud på temaer på skift i gruppen. Tal også om, hvorvidt:

- det er relevante temaer for unge at læse om,
- I kan genkende nogle af temaerne fra jeres eget liv.

Skriv gruppens hovedpointer i feltet på midten af arket, og tal bagefter om, hvad fortællingen har med *beruselse* at gøre. Og hvad næste level kunne indeholde.

Gå nu til side 25, *Eftertanker*, og arbejd med aktiviteterne.

MENS DU LÆSER HUNDE GØER, FØR DE BIDER

Få hul på historien

Læs op i gruppen fra side 7 til side 15. Tal bagefter om spørgsmålene her:

- Hvad er dine umiddelbare tanker om den allerførste side?
- Hvad er dit indtryk af fortælleren og fortællerens familie – mor, far, bedstefar, onkel, fætter Kimmi og kusine Kiks?
- Hvorfor vil faren mon aldrig med på den årlige sommerhustur? Og hvad er morens bevæggrund for at tage med? Hvad tænker du om det?
- Kapitel 2 slutter med lidt af en cliffhanger: ... *det blev den uge i sommerferien, hvor alting ændrede sig. Hvor hemmeligheder dukkede op til overfladen. Og døden blev en uventet feriegæst.* Hvad forventer du, der vil ske?

På side 24 finder du en oversigt over familiens medlemmer. Skriv stikord ud for hvert enkelt familiemedlem. Skriv, på baggrund af jeres gruppesamtale, hvad teksten fortæller om dem – og hvad du udleder om dem. Fyld ikke linjerne helt op nu, for der skal være plads til flere ord, efterhånden som du lærer personerne bedre at kende.

Læs nu romanen på egen hånd, men gør ophold efter side 49 og side 75. Tag undervejs noter om familiemedlemmerne på side 24. Er der ikke plads nok, kan du printe en side mere. Og hvis du finder det irriterende at afbryde din læsning for at notere, kan du notere efter hvert kapitel.

Læg mærke til, hvor der indlægges *spændingsgreb*. Hvor forfatteren lægger varsler ud om, at noget afgørende får betydning senere. Indsæt en post-it-seddel på de tekststeder, hvor det sker.

Efter side 49

Udveksl jeres tanker om personerne, og brug jeres noter som støtte. Tal bagefter i gruppen om:

- Kapitlerne veksler mellem et *FØR* og et *NU*. Kapitel 3 er et *NU*-kapitel, og her er vi til gravøl efter en bisættelse. Hvem er død? Hvad kan i teksten pege på, at det er *den* person?
- I *FØR*-kapitlerne er vi i og omkring familiens sommerhus. Hvordan vil du karakterisere familielivet? Og børnenes samvær?
- Børnene er tvunget til at være uden wi-fi i sommerhuset. Hvad går de glip af?
- Og hvad får de til gengæld, nu hvor de ikke har adgang til film og SoMe?
- Børnene opsøger *Hestehalemanden*. Hvem er han mon? Og hvorfor har han valgt at slå sig ned i en skov? Har de mon grund til at være bange for ham? Hvorfor eller hvorfor ikke?

Spændingsgreb

Hvilke spændingsgreb fandt I i teksten? Læs dem op på skift i gruppen, og tal om, hvordan de skaber spænding – og om hvad.

Idyl og uhygge

*Hun ... kunne se alle sommerhusene ligge som perler på en snor med havet på den ene side og ræveskoven på den anden, står der på side 14 i teksten. Vi kender 'skoven' som et symbol på det mørke og uhyggelige fra utallige eksempler i litteraturen. Tænk bare på eventyret *Hans og Grete*.*

Men måske er sommerhuslivet i denne familie heller ikke så idyllisk, som det kunne se ud? *Folk skulle bare vide, hvad der gemte sig bag de charmerende træhuse på grundene, hvor flagene altid var hejst, står der på side 15 i teksten.*

Tal i gruppen om, hvad der gemmer sig i familiens charmerende træhus, som er knap så idyllisk.

Lav bagefter hver især et billede af området, hvor fortællingen udspiller sig. Fold et liggende A4-ark på midten, og åbn arket. Til venstre for foldelinjen skal du i ord og billeder udtrykke sommerhusområdet. Til højre skal du udtrykke ræveskoven. Du kan tegne eller lave collager af udklip fra blade og magasiner. Vælg farver, der passer til stemningen de to steder. Skriv til sidst ord om stemningen på begge sider af foldelinjen. Det kan være ord, du selv finder på – eller det kan være citater fra bogen.

Efter side 75

Udveksl igen jeres tanker om personerne, og brug jeres noter som støtte. Tal bagefter i gruppen om:

- Er det en god beslutning, at de vil opsøge og konfrontere hestehalemanden? Hvorfor eller hvorfor ikke?
- Hvad kunne de ellers have gjort?
- Har skuddet mon ramt nogen? Hvem?
- Hvilke spændingsgreb er lagt ind i teksten?

EFTER DU HAR LÆST HUNDE GØR, FØR DE BIDER

Udveksl jeres tanker om personerne, og tag igen afsæt i dine noter. Tal bagefter om:

- Hvordan forstår du bogens titel, nu hvor du har fået hele fortællingen?
- Hunde gør som en advarsel, før de bider. Hvilke advarselsslamper har blinket i denne fortælling?
- Burde nogen have reageret på advarselsslamperne? Hvem? Og hvordan?
- Som du ved, er fortællingen ikke fortalt kronologisk, men med en vekslen mellem to tider: et *FØR* og et *NU*, hvor utallige spændingsgreb er lagt ind. Hvordan har det været at læse sådan en fortælling?

Familiealbum

Lav et opslag fra et gammeldags familiealbum. Tag et liggende A3-ark, og tegn syv rammer rundt på arket. Tegn de syv familiemedlemmer Uma, Kimmie, Kiks, mor, onkel, tante og bedstefar i hver sin ramme. Skriv korte tekster under rammene, hvori du præsenterer familien. Brug dine noter på side 24 og jeres pointer fra gruppesamtalerne.

Breaking

Fortællingen slutter højst dramatisk med et tragisk dødsfald. Skriv det som en helt kort artikel til et digitalt nyhedsmedie. Formulér først en clickbait – altså en overskrift, der skal få læsere til at klikke på artiklen. Skriv bagefter din korte tekst. Du kan evt. hente inspiration fra eb.dk eller bt.dk Prøv at imitere deres grafiske udtryk og sprog.

Spejl eller vindue

Man bruger ofte metaforen *spejl eller vindue* om at læse litteratur. Med spejl tænkes på, at man som læser kan spejle sig i teksten – altså genkende sig selv eller noget fra sit eget liv i teksten. Med vindue tænkes på, at teksten giver læseren indblik i en verden, der er helt anderledes end læserens egen. Måske fordi personerne lever under andre forhold, end man selv gør – eller måske fordi personerne tænker helt anderledes, end man selv gør. Tænk over, hvordan *Hunde gør, før de bider* kan fungere som et spejl og/eller et vindue for dig.

Tag et lille kort, fx i A5 eller A6, fold det på midten, så det ligner en lille bog. Tegn et spejl eller et vindue på forsiden, og skriv indeni, hvordan bogen fungerer som et spejl eller et vindue for dig. Den samme tekst kan selvfølgelig godt fungere som både spejl og vindue. Præsenter bagefter jeres spejle og vinduer for hinanden i gruppen.

Tal bagefter om, hvad fortællingen har med *beruselse* at gøre.

Genlæs til sidst bogens første side i makkerpar. Måske giver den i højere grad mening nu. Tal bagefter om spørgsmålene her:

- Hvordan forstår I nu teksten på siden?
- ... *der er også sandheder, der kræver, at man træder et skridt tilbage for at kunne se dem. Som et klattet maleri, hvor konturerne begynder at træde frem og endelig danner former og bliver til et billede*, står der på side 7 i teksten.

Træd et skridt tilbage og tænk over fortællingens konturer. Hvilket familieportræt skildrer den?

Gå nu til side 25, *Eftertanker*, og arbejdt med aktiviteterne.

Uma: _____

Kimmi: _____

Kiks: _____

Mor: _____

Onkel: _____

Tante: _____

Bedstefar: _____

Eftertanker

Som du ved, er der ikke rigtige eller forkerte svar på, hvordan litteratur skal forstås. Vi kan opleve en tekst på vidt forskellige måder. Her skal du tænke over, hvordan *du* har oplevet den kortroman, du har læst. Du kan både komme ind på handling og fortællemåde.

Skriv i ti minutter, hvad der falder dig ind. Har du svært ved at komme i gang, kan du tage udgangspunkt i nogle af sætningerne her:

Bogen fik mig til at tænke på ...

Jeg kan genkende det med ...

Jeg blev provokeret af ...

Jeg kan godt lide ...

Jeg brød mig ikke om ...

Jeg forstår ikke ...

Jeg blev overrasket over ...

Jeg blev i tvivl om ...

Sproget er ...

Bogen er speciel, fordi ...

Bogen er aktuel, fordi ...

Bogen er tankevækkende, fordi ...

Bogen har inspireret mig, fordi ...

Læs bagefter din tekst, og understreg dine vigtigste pointer.

Gruppesamtale

Del jeres tanker om bogen med afsæt i jeres noter.

Præsenter kortromanen

Nu skal I sammen i gruppen forberede en præsentation af den kortroman, I har læst.

Her er ideer til, hvad jeres præsentation kan indeholde, men I kan også finde på andet:

- Et kort resume af handlingen, men røb ikke slutningen.
- En præsentation af persongalleriet og personernes indbyrdes relationer.
- En præsentation af de miljøer, der er til stede i fortællingen – både de fysiske og psykiske.
- En præsentation af de temaer, bogen tager op.
 - Er temaerne relevante, vedkommende og aktuelle? Hvordan?
 - Kom også ind på, hvad bogen har med beruselse at gøre.
- En oplæsning af et velvalgt uddrag fra bogen.
- Jeres vurdering af bogen.

Fordel de forskellige indslag i præsentationen mellem jer, så I alle hver især har ansvar for et eller flere af områderne.

I kan evt. lave en powerpoint eller lignende med få, velvalgte ord eller billeder på hvert slide, der understreger jeres pointer. I kan også fremvise de produkter, I har skabt gennem forløbet.

Skriv evt. stikord (enkeltord, ikke sætninger), der kan støtte jer i fremlæggelsen.

LAV EN FÆLLES UDSILLING OM ÅRGANG 2026

Lav i fællesskab i klassen en udstilling om *Årgang 2026*'s fire kortromaner et velvalgt sted, fx på skolens PLC/skolebibliotek eller på jeres lokale folkebibliotek.

Udstillingen skal give andre indblik i seriens fem bøger. Lad de produkter, I har skabt undervejs i forløbet, indgå i udstillingen. Læg også de fem bøger i udstillingen og evt. computere eller iPads og hørebøffer, hvorfra man kan lytte til uddrag af fortællingerne, der alle findes som lydbøger.

MENS DU LÆSER NOVELLERNE **BERUSELSE**

Sammen med de fire kortromaner er også udkommet novellesamlingen *Beruselse*. Fordel novellerne i grupper eller makkerpar i klassen, så alle noveller så vidt muligt kommer i spil.

Mens du læser

Læs jeres tildelte novelle sammen. I kan skiftes til at læse en side op. Gør ophold undervejs, hvor I sætter ord på, hvordan I oplever det, I læser. I kan skiftes til at byde ind på spørgsmålene her. De handler om, hvordan du *oplever* teksten, så der er ingen rigtige eller forkerte svar.

- Hvordan ser du hovedpersonen for dig?
 - Hvad får du *fortalt*, og hvad *forestiller* du dig? Fx om personens køn, alder, udseende, væremåde og humør.
- Hvor udspiller novellen sig? Hvordan ser du stedet/stederne for dig?
 - Ved udendørs-scener: Hvad ser du for dig? Hvordan er vejret? Farverne?
 - Ved indendørs-scener: Hvordan ser der ud? Er der ryddeligt eller rodet?
 - Hvilke møbler, malerier og andre rekvisitter er der?
- Hvilke andre personer møder vi? Og hvem af dem er vigtigst i historien?
 - Hvordan oplever du denne biperson?
 - Hvordan er han/hun relateret til hovedpersonen?
 - Hvordan vil du karakterisere deres forhold til hinanden?

Efter du har læst

Udvælg i fællesskab tre steder i novellen, I finder vigtige, og tal om, hvorfor netop *de* er vigtige.

Find de konkrete steder i teksten, og genlæs dem. Formulér et spørgsmål til hvert tekststed, og drøft mulige svar.

På de næste sider er der nogle spørgsmål til din novelle. Måske kan de hjælpe dig til en fortolkning. Find spørgsmålene til din novelle, og drøft dem med din makker, inden I går videre med tekstarbejdet på side 30.

DANIEL OG EN SELV af Alexander Prassé Frausig

- Fortælleren omtaler ikke sig selv med et *jeg*, men med et *man*.
 - Hvorfor mon?
- Hvilket liv tror du, fortælleren har? Kom fx ind på bolig, arbejde, familie, interesser.
- Hvorfor har fortælleren *bare brug for at ryge sig skæv*?
- Hvilket liv tror du, Daniel har?
- Hvorfor opsøger han fortælleren på bænken igen og igen? Hvad får han ud af det?
- Og hvad får fortælleren ud af hans 'besøg'?
- Hvordan udvikler fortællerens tanker sig om Daniel, efterhånden som fortællingen skrider frem? Hvorfor ændres hans opfattelse af Daniel?

SUS af Chaga Signe

- Hvilke hints får du om Sus' baggrund? Kan der være en sammenhæng mellem hendes baggrund og hendes adfærd? Hvordan?
- *Sus vidste godt, at hun burde stoppe. Alligevel kunne hun ikke lade være*, får vi fortalt. Hvorfor kan hun ikke lade være?
- Hvad lægger du i Oksanas besked til Sus: *Jeg befrier dig*, broderet i korssting?
- Hvad har novellen med *beruselse* at gøre?
- Novellen hedder *Sus*. Kan der ligge en symbolik her? Hvordan kan den i så fald tolkes?

ELIKSIR af Emma Gade

- Hvad er gået forud for fortællingen?
- Hvordan vil du karakterisere novellens hovedperson, Robin?
- Hvorfor opsøger han Hekla?
- Hvordan har han det ved novellens begyndelse? Og slutning?
- Hvordan vil du karakterisere den beruselse, han opnår?
- Hjælper Heklas eliksir Robin? Hvordan?

HEGNSVÆLTERNE af Helle Perrier

- Hvorfor gør drengene det, de gør? Hvordan har de det imens?
- Hvordan vil du karakterisere fortælleren? Vælg tre tillægsord, der beskriver hans handlinger, hans indre træk – og hans syn på andre.
- Hvordan er de to drenge forskellige? Og hvordan tror du, deres liv vil udvikle sig i forskellige retninger?
- Drengene kommer fra 'gode familier', får vi fortalt. Hvad er 'gode familier'?
- Hvad er dit indtryk af fortællerens familie? Er det sandt, at han kommer fra en 'god familie'?
- Hvad har novellen med *beruselse* at gøre?

ALTING STARTER MED EN JORDBÆRKAGE af Malene Botoft

- Hvordan er novellen anderledes end andre noveller, du har læst?
- Pigernes venskab skildres med et utal af metaforer, der har med natur at gøre: Sommerfugle, lys, valmuer, sol, måne osv. Find selv flere eksempler i teksten, og tal om, hvad det gør ved din oplevelse af novellen, at den fortælles i sådan et sprog.
- Kan sommerfuglene i opgangen ses som et symbol? Hvordan kan det i så fald tolkes?
- Også fortællerens tanker og pigernes handlinger skildres metaforisk: *Du colourgradede*

mit liv, Vi kastede frø overalt og Du gav mig og hele opgangen vinger, tænker fortælleren.
Hvordan forstår du metaforerne?

- Hvad har novellen med *beruselse* at gøre?
- Hvad står der mon i brevet, som fortælleren får til sidst? Og ses pigerne mon igen?

KULTEN af Maria Thy

- Hvad fik novellen dig til at føle, da du læste den?
- Hvorfor agerer pigerne i kulten, som de gør?
- Hvordan tror du, de har det sammen i kulten, når der ikke er et optagelsesritual?
- Novellen handler om et ritual i forbindelse med optagelse i en kult. Men hvad *drejer* den sig om? Hvad er dens overordnede fokus?
- Og hvad har den med *beruselse* at gøre?

JEG ER FUGL af Michelle Lyngsdal

- Hvilke følelser fik du, da du læste novellen? Hvad fik dig til at føle sådan?
- Hvilket liv havde familien, før tragedien indtraf?
- Hvordan kan den i så fald tolkes?
- Novellens afsnit veksler mellem det, der sker her og nu, og det, der er gået forud. På *her-og-nu-planet* følger vi fortælleren en aften, hvor hun tager ned til havnen. Genlæs alle afsnittene fra *her-og-nu-planet* i sammenhæng. Hvordan beskrives havnen, fx på sidste side? Hvilke ord er anvendt? Og hvad får de dig til at tænke på?
- Hvordan forstår du titlen *Jeg er fugl*. Det er sikkert en stavfejl i Stefans besked, men kan der ligge en symbolik i ytringen? Hvordan kan den i så fald tolkes?
- Hvad vil forfatter Michelle Lyngsdal overordnet fortælle sine læsere med novellen?

JEG ELSKER DET HER STED af Niklas Kahr Rasmussen

- Hvad handler novellen om?
- Der er mange navne i spil: Tobias, Felix, Caroline, Christian. Hvordan er de relateret til hinanden?
- Vi får ikke altid *fortalt*, hvad der sker – vi får nogle *antydninger*. Fx siger Felix på side 67: *Jeg er færdig med det der*. Hvad er han færdig med? Find selv flere eksempler på antydninger, og tal om, hvad der ligger bag dem. Hvordan er det at få en fortælling på dén måde?
- Kan guldfisken ses som et symbol? På hvad?
- Hvad ender fortællingen med?
- Og hvad har den med *beruselse* at gøre?

HOUSEWARMING af Rune Lange Abildgaard

- Hvad kan du sige om novellens hovedperson? Hvordan er hun, og hvad går hun op i?
- Hvordan ændrer hun sig gennem fortællingens forløb?
- Øverst på side 74 skifter fortællerpositionen fra 1. til 3. person. Hvad gør det ved din oplevelse?
- Hvordan forstår du ilden, flammerne, røgen?
- Der er flere sproglige gentagelser i fortællingen – visse ord optræder i både begyndelsen og slutningen, fx ordet *Puff*. Hvad tænker du om det?
- Hvad ender fortællingen med?

BET af Svend Colding

- Hvordan har forfatteren fortolket temaet *beruselse*?
- Kan du forstå hovedpersonen?
- Hvordan har hovedpersonen det? Når der er kampe i gang? Når der ikke er?
- Hvordan kunne man hjælpe ham?
- Skildrer novellen et voksende problem i dagens Danmark, tror du? Hvordan?

Ideer til videre tekstarbejde med novellerne

Vælg blandt ideerne her sammen med din makker.

Omslag

Forestil dig, at novellen skal udkomme som en bog, og du skal designe dens omslag. Du skal lave det analogt.

Brug et hvidt stykke A5-karton.

På forsiden står titel, forfatter, forlag, evt. serietitel, og her er gerne et billede. Tænk over, hvordan det hele skal fremstå. Overvej modaliteter som farver, bogstavtyper og størrelser.

Bagsideteksten skal falde i tre afsnit:

- et ultrakort resume af fortællingen – og røb selvfølgelig ikke slutningen.
- et afsnit om fortællingens tematik.
- et velvalgt citat, der kan give læseren indtryk af den sproglige tone.

Tankebobler

I novellen har hovedpersonen synsvinklen, men hvad tænker bipersonerne om det, der sker, og om hovedpersonen? Tag et hvidt A4-ark, vælg en af novellens vigtigste bipersoner. Fyld arket med tankebobler, og skriv bipersonens tanker i boblerne.

Bagefter kan du omskrive en scene fra novellen, hvor du flytter synsvinklen over på en biperson og indfletter personens tanker.

Ordposter

Tag et hvidt A4-ark, og fyld det med ord *om* og *fra* novellen, så folk, der ikke har læst den, kan få et indtryk af dens tematik og sproglige tone.

Ord om novellen:

Skriv enkeltord om novellens tematik på dit ark på en dekorativ måde. Overvej farvevalg.

Ord fra novellen:

Vælg nogle gode, korte citater fra novellen, og skriv dem ordret af på din ordposter.

Soundtrack

Hvilken musik passer til novellens stemning? Find et konkret stykke musik, og lav en lydoptagelse, hvor du læser udvalgte passager op med velvalgt baggrundsmusik.

Elevatortale

Som afslutning på novelleforløbet skal du finde sammen med tre andre elever fra klassen, der har læst tre andre noveller end dig. Du skal holde en elevatortale for gruppen om den novelle, du har læst og arbejdet med. Og du skal lytte til de andres elevatortaler.

En elevatortale er en tale, der er så kort, at man kan nå at holde den, mens man kører i en elevator. Her får du et minut. Tænk først over, hvad du vil trække frem om novellen i din elevatortale. Det kan fx være en kort præsentation af hovedpersonen, hans/hendes problem og forhold til bipersoner. Til sidst kan du sige din mening om novellen.

TIL LÆREREN

ÅRGANG 2026 består af en bogserie på fire kortromaner og en novellesamling med 10 noveller. Samtlige tekster har taget afsæt i temaet *beruselse*, og rækken af forfattere har grebet opgaven an på vidt forskellig vis. Alle tekster er aktuelle og vedkommende for unge læsere og kredser om genkendelige temaer som familieliv, ensomhed, kærlighed, angst og frygt for at blive holdt uden for fællesskabet.

Forløbet lægger op til, at hele serien læses i klassen, men ikke af alle elever. Derimod er det tænkt sådan, at de fire kortromaner fordeles på grupper i klassen, så hver gruppe læser og arbejder med *sin* tildelte bog.

Det er dig som lærer, der sammensætter grupperne, og det anbefales, at der er fire elever i hver. Hvis ikke klassens elevantal er deleligt med fire, er tremandsgrupper at foretrække frem for femmandsgrupper. Sammensæt grupperne som fagligt heterogene grupper, således at flere faglige niveauer er i spil i hver gruppe. I det hele taget kan det anbefales, at grupperne er så diverse som muligt, sådan at flere køn er repræsenteret i hver gruppe, og er der flersprogede elever i klassen, bør de også fordeles i grupperne. Omvendt fordeles naturligvis etnisk danske elever, hvis flersprogede elever er i overtal. En gruppe med *forskellige* elever vil gøre drøftelserne mere interessante. Inddel klassen i grupper, allerede inden eleverne skal i gang med at læse, og fordel de fire bøger på klassens grupper.

Du kan selvfølgelig også vælge, at hele klassen læser en enkelt af bøgerne, eller du kan vælge, at I læser én af dem fælles i klassen og herefter fordeler de tre andre på grupper.

Alle fire forløb til kortromanerne er struktureret på samme måde, idet de alle består af fire dele: *Intro*, *Før du læser*, *Mens du læser*, *Efter du har læst* og *Eftertanker*.

Intro

Alle forløbenes introdel er enslydende, og det anbefales, at der arbejdes fælles i klassen med denne del, inden det egentlige gruppearbejde sættes i værk. Her introduceres eleverne til fænomenet *en kortroman*, der fordrer noget særligt af læseren, idet en sådan fortælling kræver læsning mellem linjerne, da forfatteren fortæller kortfattet og har mange tomme pladser i sin tekst. I forløbet forklares, at forfatteren har *lagt spor* i teksten frem for at *forklare*. Og når man læser, skal man derfor kunne opfange sporene og selv opklare sammenhængen.

Før du læser

Inden bogen læses, forholder hver enkelt elev sig til ordet *beruselse*. Det foregår gennem en tænkeskrivningsøvelse, og efterfølgende deler eleverne deres tanker i læsegruppen og vælger én, der præsenterer gruppens hovedpunkter for klassen.

Herefter splittes hver gruppe op i to makkerpar, der hver især drøfter deres forventninger til fortællingen ved at studere bogens omslag. De tager noter om, hvad de venter sig af bogens *handling*, *tematik*, *persongalleri* og til, hvad den kan have at gøre med det fælles tema *beruselse*. Igen udveksler de efterfølgende deres forventninger i gruppen.

Mens du læser

Alle fire forløb til kortromanerne begynder med, at gruppen læser bogens første sider op, og sammen sætter eleverne ord på deres umiddelbare tanker om teksten. Når man påbegynder læsningen af en roman, skal man lige ind i dens univers og få styr på personerne. Hvem er de? Hvordan er de relateret? Hvor er vi? Og hvad er situationen?

Herefter læser den enkelte elev resten af bogen på egen hånd, men der gøres to ophold undervejs i læsningen, hvor gruppens medlemmer, med afsæt i et samtaleoplæg, sætter ord på deres læsning og arbejder med enkelte analytiske aktiviteter.

Samtaleoplæg

For at alle medlemmer i gruppen deltager aktivt i gruppesamtalerne, er der konsekvent fire punkter eller overskrifter med spørgsmål, sådan at hver elev kan have ansvaret for at få samtalen i gang til ét punkt/én overskrift.

De skal både gå tæt på teksten med analyser af persongalleri, komposition, sprog osv., men der åbnes også for reflekterende samtaler om de temaer, der sættes i spil, ligesom der løbende perspektiveres til elevernes egen verden.

Aktiviteter

I hvert ophold er der også en eller flere aktiviteter, gruppen skal arbejde med. I nogle tilfælde fremstiller de et fysisk produkt. Det kan være en collage, en foldebog eller lignende. Det er vigtigt, at de gemmer disse produkter, da de skal bruges i forløbets afslutning.

Eftertanker

Når gruppen har læst hele bogen og løbende drøftet og arbejdet med dens indhold, er det tid til at se den som en helhed. Dels skal eleverne hver især tænkeskrive om, hvordan den har påvirket dem, hvilke tanker den har sat i gang osv.

Herefter samles enderne i nogle få analytiske aktiviteter, fx en personkarakteristik, og naturligvis drøftes fortællingens temaer. Der lægges op til, at grupperne præsenterer bøgerne for hinanden i klassen. Måske får man lyst til at læse en eller flere af de andre bøger efter at have hørt om dem.

Ti noveller

Herefter følger et kort forløb til novellerne. Også her har forfatterne grebet opgaven an på vidt forskellig vis. I kan selvfølgelig også arbejde med dem i andre sammenhænge. Der lægges op til, at eleverne læser og arbejder med novellerne i makkerpar.

Til allersidst kan I lave en udstilling om serien et velvalgt sted, hvor andre kan få indblik i seriens fem bøger.

God fornøjelse med forløbet.

Trine May, 2026

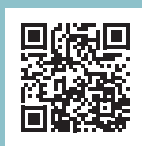
Noter

Noter

TILMELD DIG NYHEDSBREV

Vær på forkant med de nyeste
børne- og ungdomsbøger fra Gads Forlag

Scan QR-koden, og tilmeld dig nyhedsbrev

Skriv til gb@gad.dk, hvis du spørgsmål
til bogbestilling eller andet